

33.1.4

(בשינוי קונה) 6b → (והרי מקדיש תמימין לבדק הבית) 5b

<p>1. ושור ושה שרוע וקלוט נדבה תעשה אתו ולגדר לא ירצה: ויקרא כג, כג. 2. לא תעשק את רעה ולא תגזל לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר: ויקרא יט, יג. 3. והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא: ויקרא ה, כג. 4. כי תשה ברעך משאת מאומה לא תבא אל ביתו לעבט עבטו: דברים כד, י. 5. השב תשיב לו את העבוט כבא השמש ושכב בשלמתו וגברכך וקד תהיה צדקה לפני ה' אלהיך: דברים כד, יג. 6. ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדה בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אגני ה' אלהיכם: ויקרא כג, כב. 7. וכרמך לא תעולל ופרט פרמך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אגני ה' אלהיכם: ויקרא יט, י. 8. בגנשך נתן ותרביית לקח וחי לא יחיה את כל התועבות האלה עשה מות יומת דמיו בו יהיה: יחזקאל יח, יג. 9. והוליד בן פריץ שפך דם ועשה אח מאחד מאלה: יחזקאל יח, י. 10. אל תקח מאתו נשך ותרביית ונראת מאלהיך וחי אחיך עמך: ויקרא כה, לו.</p>

- I Dispute רבא/אביי of efficacy of a prohibited act (continued)
- a challenge (to רבא): מקדיש a תמים animal to הבית בדק (per v. 1 – נדבה=בדה)
- i answer: same source which validates למזבח הקדש בע"מ למזבח validates הקדש תמימים לבדה"ב
- b challenge (to רבא): גזל (if followed by שנוי) – v. 2, yet he acquires it and pays הגזילה כשעת הגזילה
- i answer: v. 3 - אשר גזל - determines payment as per הגזילה
- ii answer: limits חומש to his own theft, to the exclusion of father's theft (and, as heir, he is repaying) אשר גזל אביי
- c challenge: taking a pledge from a poor man; per v. 4, it is prohibited, yet משנה rules that he must return one that the עני needs at the time and keeps the other (if, e.g. he took two)
- i answer: v. 5 השב תשיב – he must continually return (in staggered form – 1 at night, other during day)
- ii answer: teaches that he must return; else, we would think that he violated איסור (by taking) but isn't obligated to return it
- d challenge (to אביי): פאה – v. 6 prohibits clear-cutting, yet per תוספתא פאה א: he can still give at a later stage (כרי)
- i (note: per ישמעאל – even from the dough)
- ii answer: קמה past מצוה extends 2 x תעזוב (vv. 6, 7)
- iii answer: extra תעזוב → another "abandonment" like this:
- 1 בריתא: if he disowns his vineyard and the next morning gets up and harvests it
- (a) then: he must give all מתנות עניים, but is exempt from מעשר
- e observation (ר' אחא בריה דרבא לר' אשי): since we have an answer for each position to every challenge, where is exactly the point of dispute between אביי and רבא?
- i answer1: רבית קצוצה (preset, agreed-up רבית) as to whether it may be recovered in court
- 1 per: ר' אלעזר, it may be recovered, but רבית (which is מד"ס) may not be recovered
- 2 ר' יוחנן: even רבית קצוצה may not be recovered
- (a) assumption: they have same disagreement; רבא: רבית (→ אביי: ר' יוחנן); רבא: רבית (→ אביי: ר' יוחנן)
- (b) rejection: they disagree about פסוקים, per ר' יצחק:
- (i) ר' יוחנן's reason (per ר' יצחק): v. 8 - punishment is מב"ש, not to return (via court)
- (ii) ר' אחא בר אדא's reason (per ר' יוחנן): v. 9 – given to the lender's conscience, not for return via ב"ד
- (iii) רבא: vv. 8-9 juxtapose מלוה ברבית מלוה ברבית to murderer; just as רוצח cannot make reparation, so too מלוה ברבית
1. And: רבא's reason – v. 10 – he must be allowed to survive (→ allow him to sue for רבית back)
- ii Answer2: whether רבית קונה (theoretical question: does violating the law – שנוי – "work")
- 1 (alternative explanation: practical הלכה of קונה)
- f Alternate version (in answer to ר' אחא's question): after these defenses – they only disagree about returning רבית קצוצה
- i Positions: רבא – return; אביי – no return
- 1 Challenge: רבית קונה rules that רבית is recoverable – per his dictum that if someone is suing for 4 זוז in רבית and he is given an item worth 5 – the לוה may reclaim 4 of it, but the extra זוז is considered a מתנה
- (a) רבא: we return all five, as the entire pledge was taken as רבית
- ii Rather: they disagree about קונה שנוי (as above)